

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 8 Octobrie.

Greutățile, cu cari a luptat biserica noastră ortodoxă din Ungaria, sub ierarchia sârbescă apröpe doi seculi, nu i-a fost priincioșe desvöltărei ei și cu deosebire spiritul național românesc ajunsese în totală decadentă sub episcopii sârbesci.

Veniră zile mai bune, și credeam că despărțirea ierarchică nu ne va aduce amărăciune în viitoriu.

Dar altmintrea era scris în cartea vieții Biserica noastră trebuie să susțină și ați o luptă crâncenă, o luptă pe vieți și pe mörte.

În comunele micste cu sârbii cauzele drepte ale românilor nu pot face pași înainte spre rezolvarea lor, deși înalta curie prin sentința din 21 Septembrie 1888 Nr. 5702 a enunțiat un principiu după care ar avé a se regula celelalte cauze pendente.

Sârbii țin morțiș la bisericile, cari le-au în stăpânire, țin la scöle și la averile lor, continuă opera lor de desnaționalizare și se pun pe terenul negațiunei: „Nu știu, nu am vëdüt.”

Bunăvoința organelor noastre, energica pășire a membrilor delegațiunei congressuale, alergările lor în drépta și în stângă se lovesc de îndreptnicia sârbilor, cari de bună voie nu dau pentru credincioșii bisericei noastre nimica din ce le compete cu drept. Nu le a fost din deajuns fondurile ce au înființat și grămădit în Carlovitz și din sudörea noastră, nu le au fost de ajuns, că mănăstirile au trecut cu tot avutul în posesiunea lor, nici acum după 26 ani dela despărțirea faptică a metropoliei române de nou reințiu nu o putem scöte la cale cu sârbii.

Și ca și când nu ar fi de ajuns necăsurile noastre cu sârbii mai vin și coreligionarii greci de ne fac greutăți și amărăciune.

În Budapesta și Brașov, acolo unde de o sută de de ani aveam paroc român aședat canonicesece vin acosti venetici și ne dispută dreptul de a avé paroch, și părintescul guvern al țerei unguresci se pune pe partea usurpatorilor, îi spriginesce și ne adauge la cupa suferințelor, ne umple de amărăciune inimile.

Și amărăciunea noastră se potentéză și cresce, când vedem, că unul din cei mai neobosiți membri ai parochiei din Budapesta, un bărbat de mare preț al nostru, zilele trecute a trebuit să se petrecă până la gara din Budapesta fără ceremonialul prescripș, din lipsa de preot român.

În fața acestor suferințe, ce ni le pregătesc noue românilor ortodocsi toți de töte părțile ni se impune de datorință, ca să rumpem cu spiritul păcii și cu al bländețelor.

Paciența noastră este prea mult pusă la probă și guvern ca și correligionari de altă limbă ne vor ierta dacă îi vom apostrofa cum trebuie și cum merită.

Nu e nici umană, nici crestinésca comportarea lor față de biserica noastră, care cu fi ei împreună a dat cele mai nedisputabile doveți despre alipirea ei cătră tron, patrie și legile esistente.

Umilirea unui popor și a unei biserice întregi trebuie să aibă odată margini.

Asupritorii cred, că încă nu au făcut de ajuns pentru umilirea noastră, cred, că nu ne au înapoiat destul în mersul nostru cultural și continuă a ne vecsa în töte formele.

Și vecsațiune vom numi noi, va numi tötä lumea, care are o scâteiă de simț de dreptate comportarea ce o comit grecii din Budapesta față de românii de acolo, spriginiți de guvern.

Fost-au guverne revoluționare, venit-a Bach și cu sistema lui cea draconică, dar să lipsésca pe românii din Budapesta de biserică, și de paroch, aceea nu a cutezat nici el se o facă.

A venit la rënd un guvern constituțional, a venit un timp al egalei îndreptări și noi românii în timpul de egală îndreptare am fost scoși afară din biserica din Budapesta și Brașov, în timpul egalei îndreptări tinerimea din Budapesta nu pöte auzi nici în a döua Duminecă liturgia în limba ei și un fruntaș al țerei, un bărbat valoros, cum a fost dl Michail Mocsonyi, un stêlp al tronului, trebuie petrecut din casă până la gară fără ceremonialul religios.

Se pöte ca sub atari împregiurări noi românii se nu venim la credință că se lucră după un plan anumit la nimicirea noastră.

Se pöte că după atari pățenii se avem noi tötä fiducia, tötä încrederea, că noue nu ni se face și nu ni se pöte face nedreptate tocmai că ce suntem romani, și biserica noastră este biserică românésca.

Se pöte ca să nu se destepte în noi un feliu de temere, că suntem reu vëduți și că se dă mult creșmënt șovinistilor dela gazetele unguresci, care ne identifică legea cu legea muscălescă, numai ca să faurésca arme contra noastră, cari să îndreptătescă pe toți veneticii și pe toți păcătoșii de a ne lua la gönă, de a ne asupri și suspiționa și cele mai nevinovate lucrări.

Și tocmai că avem bănueli, că guvernul spriginesce atari porniri, am ruga pre guvernantiș nostri, ca să se lase de atare joc periculos căci aici se tractéză de onörea a lor 2 milioane de suditi credincioși ai bisericei ortodocse din Ungaria și Ardél, ca se nu continue pe calea apucată, căci este spre paguba statului și a țerei pășirea acésta brutală și

neomenésca și ori cât de slabi ne țin dușmanii nostri, tot nu suntem atât de slabi, ca se ăicem „tücălos Măria Ta” la töte asupririle ce ni se pregătesc cu cale și fără cale, cu timp și fără timp.

Revista politică.

În zilele din urmă ale lunei curente s'au deschis dietele provinciale ale Cislaitaniei.

Situațiunea dela începutul acestui period ar trebui să o numim favorabilă actualului guvern, judecând după rezultatul alegerilor, ce s'au făcut în vara acésta și în adevër, afară de Boemia, în töte celelalte provincii lucrurile se desvöltă pe cale normală.

Cuvintele, cu care capitanul țerei Bucovina, dl Ales. Vasilco, a deschis dieta provincială, promit un rezultat mai fructifer al muncii ca până acum și promit totdeodată și o îmbunătățire a acestei țeri. Numai presa germană a liberarilor nu e mulțămită cu rezultatul alegerilor, deöce-ce partidul seu a suferit un mare desastru. De aceea ea nici nu se mulțămesce numai cu suspițonări, ci atăță pe ruteni contra românilor cu töte că românii le-a făcut și lor loc pentru trei deputați în dietă.

În Turcia se petrec lucruri, cari bagă în grijă cercurile diplomatice.

Se scie, că țareviciul avea să cerceteze Constantinopolul și ambasadorul turcesc dela Petersburg vöind să scie timpul sosirei, a primit din partea țarului un răspuns, care a umplut de nedumerire pe cei din Constantinopol și prin care li s'a dat să înțelegă, că curtea din Petropolea nu e aplicată a lăsa pe țareviciul ca să fie öspele sultanului.

Cestiunea acésta se aduce în legătură cu situațiunea bisericei din imperiul turcesc.

De când sultanul a denumit pe cei trei episcopi bulgari, încordările între patriarhul grecesc și tron au devenit tot mai încordate. Sultanul nefind aplicat a-și retrage ratificare și a face patriarhului concesiune, patriarhul a ordonat, că bisericele din imperiu să se închidă.

Prin acésta s'a creat o stare cu totul anormală, carea pöte da ansă la conflicte interne și pöte avé și urmări regretabile, dacă să va lua în considerare, că mâna Rusiei direge aici lucrurile.

O telegramă ne-a adus vestea, că negocierile începute între Englitera și Italia pentru limitarea sferelor de acțiune în Africa, au fost intrerupte. Înțelegerile în aceasta privință, par a fi pentru Englitera, mai grele cu țerile latine, de cât au fost cu Germania. Mai multe ăiare afirmă că intreruperea

FOIȚA.

Vilma Malborg.

Studiu din viața reală

de

Octave Feuillet.

(Urmare.)

Numai temerea, că va fi despărțită mult timp de vërul ei d'Argennes o făcuse așa tăcută, acum însă, când scia, că va putea se o vadă, era veselă, linistită, fericită.

Când tatăl ei se depărtă, după ce i făgădui că va reveni a döua ăi și că va aduce și pe Bernard cu el, ea îl sărută promițându-i, că va fi atât de cuminte încât să se mire lumea tötä. Apoi rămase singură cu superioră. Acésta luându-o de mână trecu în odaia ei de lucru într'o grădină fără margini îmbalsamată de mirosul florilor și plină de umbră, și unde erau preste 200 copile de diferite etăți strigând, jucându se umplură aerul de vocea lor fericită. Aci supraveghiau döue surori. Când intrară, töte copilele veniră înainte să o vadă mai bine, formând un fel de gard împregiurul ei. În törceți-ve la jocul dvöstră domnișörelor, ăise su-

periöra, cu un aer cam serios însă plin de bună-tate, curiositatea este un defect förte urit!

Fetele plecară, și superioră ținend pe Vilma de mână înaintă prin grădină, uitându se în drépta și stânga, ca și cum ar fi căutat pe cineva. „Nai vëdüt pe dra d'Anisy? întrebă ea pe o novice, care trecea pe lângă ele cu ochii plecați.

Aici este, mamă, răspuse novicea, arëtend în apropiere, printre cele mari, o ténără fată, care se plimba pe sub arbori cu o călugăriță bëtără și bolnavă. Superioră chemă cu un semn pe dra d'Anisy, care veni îndată! Dragă Angelico, i ăise ea, și în credințez pe acésta încântătoare copilă, dra Vilma Malborg, ficia priățului Malborg și a nenorocitei Genoveva d'Eternay, despre care m'ai auđit vorbind de atâtea ori. N'a fost nici odată despărțită de tată seu și e förte măhnită. Te rog se o consolezi, să-i găsești prietine și se o faci să iubésca mănăstirea.

— O mamă, cât și mulțămesc! ăise dra d'Anisy, luând pe Vilma de mână și sărutând-o de căteva ori.

Vino, dragă, vino, vom fi fericite împreună.

Vilma urmă cu bländețe pe nöua ei protectöre, pe care o privia cu surprindere, și nu i ăise nici un cuvënt, ghiața însă se topi curënd sub puterea

afecțiunei d-rei de Anisy și séra Vilma o iubi atât de mult cât putea inima ei cea simțitoare.

Angelica d'Anisy avea atunci 17 ani; era la sfêrsitul vieții ei scolare și trebuia să éssä din institut la finea anului, se mERGă să trăésca lângă mama ei, care dela mörtea marchisului d'Anisy, soțul ei, locuiau la țără apröpe de Poitiers. Angelica d'Anisy era o persoană förte frumoșă, brunetă, elegantă și subțire.

Cu o privire bună și bländă, përul negru, o grație aristocratică, ce crescea cu anii și care subjuga îndată. La o inteligință alésă Angelica adăuga un suflet drept și credincios, că care aréta ea va fi o femeie superioră, care și va indeplinii töte datorile. Pöte, că ea nu avea acea strălucire ce orbesce dintr'odată sufletele slabe; dar poseda acel farmec pëtrunđetör, care acopare încetul cu încetul, până când i stăpănesce glorios, pe ömeni asupra cărora se îndreptéză. Unei inimi lacome de o fericire linistită și traică, ar fi inspirat încredere, căci era de ajuns să o vadă cineva, pentru a găsi în ea un suflet, ce nu se dă decât odată, și ori care ar fi calea urmata de sórtea ei, rămâne vecinic credincioșă celui dintăiu sentiment. Așa dar Vilma n'a putut fi îndreptată în mâni mai bune, și numai decât simți buna îngrijire și influința binefăcătoare a Angelice.

(Va urmă.)

negocierilor a fost pricinuită de nește reprezentanți pe cari le-a făcut, în ora din urmă guvernul frances la Londra, în contra ținutului Kassala. „Popolo romano” spune că în adevăr acest „amestec nechemat”, — cum 'l numește, — al guvernului frances s'a întemplat, și adaogă că dacă Italia ar voi se lase ca trupele abisiniene se ocupe punctul strategic care, prin tractatul anglo-egiptean s'a cedat Negusului din Abisinia, Francia ar fi silită să se mulțumescă cu simpla părere de rău.

După informațiile pe cari corăspendentul din Roma al ȋiarului „Neue Freie Presse”, le telegrafiază, din isvor vrednic de credință ȋiarului seu, adevărata stare a lucrurilor ar fi următoarea: Italia a pretins, ca graniță naturală a ținutului Bogos ȋermul drept al riului Adbara până unde acesta se varsă în Nil, așa dar un teritoriu bun dincă de Cassala.

Englitora, care la început nu voia se admită de limba de graniță formată de riul Baraca, ceda în cele din urmă, dar puse condițiunea ca în expedițiunea care va fi se pornescă din Kassala, împotriva dervișilor, acțiunea anglo-egipteană se fie spriginată de trupe necesare abisiniene, sub conducerea ofițerilor italieni.

Negocierile asupra acestui punct nu erau încă încheiate, când sir E. Baring mai adaose și cererea ca, după terminarea expediției, Kassala să se înapoeze Eghiptului.

În fața acestei pretenții neașteptate, neînțelese, Italia se înțelege, puse o împădărire hotărâtă, căci aceasta n'ar fi însemnat alt-ceva din partea ei de cât se arunce în vânt opt ȋeci sau o sută de milioane.

Reprezentanții Italiei, după ce ai Engliterei stăruiau în cererea lor, s'au intrerupt negocierile cu declarația, că Italia își rezervă pentru toate cașurile, deplină libertate de acțiune.

În Roma — sfărșește corăspendentul ȋiarului „Neue Freie Presse” — lumea e foarte dispusă se vadă în cererea d-lui Baring numai un incident care în cele din urmă se va aplană.

Din pricina Kassalei, Italia de sigur nu se va certa cu Englitora, și acei, cari ar nutri o astfel de speranță, s'ar înșela amar.

Fundațiunea lui Olteanu cu peșitori.

Atât din Cojocna cât și din Clușiu primim scirea pozitivă, că un individ cu numele Szász Károly, carele afirmă despre sine că ar fi agent la consulatul austro-ungar din Galați, au petrecut mai multe ȋile prin Cojocna și prin Clușiu, cu scop de a îndupleca pe rudele fericitului Ioan Olteanu fost ingineriu în România, carele a testat 100,000 franci „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român” ca se i dea lui o procură se atace testamentul și se câștige ereditatea lui Olteanu pentru eredi legal asiguranđu-i prin contract jumătate din ce va să rămă.

Eredii legalii sunt doi nepoți de soră dintrecari, unul Alesandru este minor sub tutoratul legal al tatălui seu Gligoraș Fekete Rad, ér celalalt Ioan trecut deja de 24 ani și este soldat în Clușiu.

Mai sunt apoi o mulțime de rude laterali, care nu pot veni în considerare, cari toți însă au avut fericirea de a primi visita lui Szász Károly.

Acel individ, ca se seducă pe rudele lui Olteanu le promite munți de aur, le a arătat un testament fals, o plenipotență dela Ana Kiss fosta economă alui Olteanu, o obligațiune despre altă avere, le-a spus că mai sunt bani în 2 casse, cari de acum înainte au se-i primescă, lea promis că dotațiunea scólelor din Cojocna o va susține ba încă o va mai sporí etc. etc.

Testamentul lui Olteanu ȋice că-l va nimici cu ajutorul a lor doi medici din Galați, cari pârtași cu el, vor da atestat că Olteanu nu era cu mintea întrégă când a făcut testamentul.

Vedând că nu i succede a capacita pe Gligoraș Fekete-Rad ca să i dea procură ca tutorul legal natural al copilului seu minor, s'a dus la magistrat, și acolo ca bun patriot a esoperat de scaunul orfanal al orașului Cojocna din acest incident a ținut Vineri în 10 Octobree ședință, și pentru eredele minor a denumit de tutor pe Somodi István, avocat în Cluș carele a și primit rolul ce-l ofere Szász.

Se ȋice că scaunul orfanal ar fi decis ca în numele minorului Alesandru Fekete-Rad se cêră actele dela tribunalul respectiv din România, pe calea consulatului austro-ungar, susținând că Olteanu, deși n'a fost în Cojocna dela 1875, ar fi fost supus ungar pentru-că n'a renunțat la incolatul ungar.

Obținută intervențiunea scaunului orfanal s'a dus Szász de nou la Cluș și citând pe eredele Ioan naintea mai marelui seu, cu fel de fel de promisiuni s'a încercat să i stórcă o procură, dar fără succes.

De acolo éráși s'a rentors la Cojocna și și a aruncat mrejea asupra rudelor laterale și Vineri

(10 cur.) séra și scrisese contractul, când era gata să subscrie însă sau învrășbit rudele între sine și l'au nimicit.

Au mai avut obrăsnicia acel „agent” a încerca se corumpă și pe preoții români din Cojocna cu fel de fel de promisiuni numai să i stee într'ajutoriu, dar preoții l'au dat afară din casă.

Nu scim cine pôte fi acel „agent”, dar am cu noscut și l'au cunoscut bine și Brașovenii pe un Szász Károly, carele a fost esecutor judecătoresc în Făgăraș și ca atare defraudând bani oficiali a ajuns pe mâna justiției, și prin tribunalul reg. din Brașov ca for criminal a fost judecat la perderea oficiului și la închisóre ceea-ce s'a și esecutat.

Dacă „agentul” din Galați este identic cu cel ce pentru defraudări a avut parte de temnița din Brașov — și după apucăturile lui sémână cu acela — atunci nu credem se fie autorizat a face pe agentul lângă consulatul austro-ungar din Galați, pentru-că nu putem presupune despre consulatul statului nostru se menageze astfel de existențe catilinare.

Fie el ori-cine va fi însă, om vrednic de încredere nu pôte fi „pentru că toate apucăturile lui arată pe speculantul, carele contând la prostia ómenilor nu se sfiesce nici de un mijloc numai ca se pótă pune mâna pe parale, căci cu contract cu tot fără avans de spese nu va întreprinde el nici un pas.

Testamentul lui Olteanu s'a prezentat în copă legalisată la adunarea din Reghin a „Asociațiunii transilvane” l'au esaminat jurisconsulți din toate punctele de vedere, și au constatat că coresponde întrutote legilor din România, cari în astă privință sunt mai severe decât ale noastre și ca atare are valóre decizătoare și la judecătorile din patria noastră.

Nu pôte fi vorbă deci de a puté nimici acel testament, nici chiar dacă i-ar succede „agentului” a și află complici prin România, pentru-că este constatat prin comisiunea tribunalului competent, că Olteanu a fost cu mintea întrégă când a făcut testamentul pe carele după cetire l'a scris cu mâna sa proprie în prezența acelei comisiuni.

Ci pôte fi vorbă numai de punga acelora pe carii i va succede lui Szász Károly se-i ducă pe ghiată și se li stórcă procură, contract și avans de spese, ear aceia numai români nu pot se fie.

Asta ne impune datoria a da publicității celor întemplate în Cojocna, și a avertisă pe cei ce i privesce, ca se nu dea creșmément celor ce vor să i înșele cu promisiuni mari, căci tendințele acelora sunt pécătóse și viclesug vorbesce gura lor.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român,”

De lângă Sibiu, în 3 Octobree. On. Dle redactor! În Dumineca trecută s'au încheiat ședințele adunări generale a reuniunii noastre învățătorești din ținutul Sibiului, și precum află din Nrul de eri al prețuitului Dvóstre ȋiaru „Tel. Rom.” corespondentul Dvóstre v'a și făcut raport despre decurge-re de desbaterilor adunării noastre.

Forma, în care s'a discutat despre un obiect pus la ordinea ȋilei în ședința de Sâmbătă dimineața, pe de o parte, ér pe de altă parte o mică neesactitate strecurată în corespondința d vóstre referitoriu tot la acel obiect*), nu me lasă ca se nu v scriu și eu câteva rânduri. Pentru crușarea spațiului me mărginesc numai la lámurirea obiectului amintit, pentru-că nedreptate i se face prin aprețierea lui unilaterală.

Înțeleg aici cestiunea lucrului de mână, discutată în reuniune.

Comitetul central al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Sibiului a pus ca obiect de desbatere pentru adunarea generală a acestei reuniuni, între altele, și darea de sémă asupra cursului pentru lucrul de mână, ținut în anul curent în seminarul „Andreian” însărcinându-se cu această lucrare doi învățători, cari au luat parte activă la acel curs și anume dnii Mihaiu Stoia și Ioan Chipară.

Același obiect a fost tractat de doi inși din două puncte de vedere. Unul a descris fidel, clar și precis toate cele, ce s'au învățat la cursul amintit, ér celalalt a relevat din menționatul curs aprópe esclusiv numai importanța și necesitatea lucrului de mână în scólele populare din punct de vedere educativ.

Din cetirea elaboratelor acestora se vedé, cum că programul cursului pentru lucrul de mână din vara anului acestuia a fost pe cât de bogat în material practic și teoretic, pe atât și de bine organizat și corăspunđătoriu cu scopurile pedagogice didactice.

Mi-ar plăcé mult, când s'ar cunoșce în publicul cel mare acel program, ca să se pótă vedé intrucât este basată sau nu această aserțiune a mea.

*) Corespondentul nostru n'are obicei a ne scrie neesactități.

Am fost și sum mare pretin a lucrului de mână dela aparițiunea lui la noi, și sum de tot mâhnit, căci nu am putut avé norocul să fiu și eu primit la cursul din cestiune: după-ce m'am convins însă despre rezultatele atât de frumoșe, cari s'au ajuns prin numitul curs și după-ce am ascultat însuși raportele de mai sus amintite, mi s'a potențat în mare măsură simpatia, ce o am avut-o cătră acest nou și important obiect de instrucțiune și mé mir mult, cum se mai pôte ivi óre vre-o îndoială despre binefacerile, ce le ofere acest obiect pentru scólele noastre, în forma în care s'a practicat deja cu un succes atât de îmbucurătoriu?

Dar se vedem, în ce constă programul cursului despre care e vorba.

După rapórturile cetite în reuninne și după spușele altor participanți ai cursului, acesta a cuprins următoriu material de instrucțiune:

a) Din teoria lucrului de mână sau propus principiile pedagogice, pe cari se baséză acesta ca obiect de învățământ în scóla. Cea mai solidă intuițiune se face prin lucrul de mână; vederea se ageresce, atențiunea se desvóltă; mâinile se abilitéză și devin pe deplin folositoare în toate trebuințele omului, spiritul însuși se ageresce, devine vioiu și se întăresce, s. a. s. a.

S'a propus istoria lucrului de mână din seculul al 16-lea până în ȋiua de azi, arétându-se activitatea celor mai renumiți pedagogi ai națiunilor civilizate pentru eluptarea dreptului, ce-i compete lucrului de mână ca obiect de instrucțiune și educațiune. S'au dat lámuririle și esplicațiunile necesare despre multe și despre materialul de lucrat din toate specialitățile practicabile.

b) Din practica lucrului de mână s'au făcut eserciții în manuarea de diferite unelte recerute la mai unelte specialități, cari sunt următoarele: Têmplărit sau măsurit, sculptură în lemn, cu tăeturi de contură, cartonagiu, cu legarea de cărți, împletit de paie, de pipirig, de pănură și de nuele, apoi modelat în platină și vârsat în ghips. Obiectele lucrate din aceste specialități, au fost recuisite de scóla: aparate fizice, corpuri stereometrice, penale și alte cutii pentru trebuințele scolarului, caiete cărți legate s. a. apoi obiecte trebuincioșe la economia casei: etagere sau stelage, cutii, șatule, vane coșni de căruș, corfițe și a.

Rapórturile cetite s'au făcut obiecte de desbatere în ședință.

Cel dintăiu vorbitoriu, dl Dr. Span, după-ce arată într'o vorbire lungă esperiențele sale din Germania, criticile sale la întocmirea diferitelor scóle de acolo, după-ce și espune priceperea sa într'ale învățământului arată, importanța lucrului de mână pentru promovarea învățământului scolar; arată în special, cumcă cursul pentru cursul de mână din vara trecută a produs rezultate destul de bune, pe densusul însă nu l mulțamesce pentru-că sau făcut cutii, rame, scăunele, coșulețe și alte de acestea; numai cărți, caiete, condeie, lineale, ceruse, e ertat se facă scolarul în ocupațiunile sale cu lucrul de mână, așa ȋice dl Dr. Span, pentru-că numai în forma această este lucrul de mână pe base pedagogice.

Bine a reflectat unul dintre membrii reuniunii, alcărui nume nu mi vine în minte, cumcă nu obiectele făcute sunt scopul final al lucrului de mână, ci agerirea simțurilor, deprinderile și abilitatea mânilor la care ajunge omul prin lucrarea acelor obiecte, este aceea ce se urmăresce prin lucrarea obiectelor numite; apoi între obiectele lucrate la numitul curs cele mai multe sunt tocmai de categoria trebuințelor scolare; mai încolo din înșe și prelegerile teoretice se dovedesce evident, cumcă cursul din cestiune se află tocmai pe aceleași base solide pedagogice didactice cari le denégă dl Dr. Șpan, nu sciu din ce nedumerire. Se află, ce e drept, între lucrările cursului și obiectele trebuincioșe în viață, dar să nuse pórdă din vedere, cumcă scóla este chemată a cultiva pe om pentru viață, apoi óre ce lucrări corăspund mai bine scopurilor scólei decât lucrările aplicabile în véta practică, dar óre temele din aritmetică nu sunt luate tot din cercul trebuințelor omului din viața de toate ȋilele?

După-ce sau auđit obiecțiunea susatinsă și după-ce sau vedut cumcă și din partea presiului se apróbă încátva vederile dlui Dr. Șpan, e ușor de esplicat cumcă sau putut afla și alții, cari în ședința că numai aceea cale e dréptă, care e aprobată de presidiu și au luat curagiul a se arăta vrednici de credințioșii ascultători. De aici a provenit, că au mai se cundat căți-va inși pe dl Dr. Șpan.

Cumcă cei cari au participat le cursul de astă vară nu au putut fi de acest acord pôte servi de dovadă rapórturile cele două compuse destul de fidel realității cursului, și în această se cuprinde mica neesactitate, ce am ȋis la început, cumcă se află în corespondința din Nr. 103 al ȋiarului „Tel. Rom.”.

Interesant este mai departe, că cum au putut cădé unii ómeni într'o gróză atât de mare, față de un prunc care e încă în fașă? Cum de pot veni ómenii cu

temeri de acelea, cumcă lucrul de mână ar coplesi pe toate celelalte obiecte de învățământ, precând el se află în cea mai plâpândă stare, în viața primului început la noi, ér celelalte obiecte de învățământ sunt multe și încetățenite cu totă țaria?

Atâta despre nemulțemirile dlui Dr. Șpan față de lucrul de mână. Cât ne privescepe noi învățătorii, privim cu totă încrederea în instituțiile autorităților noastre supreme bisericesci și scolare, ér referitoriu la cele ce s'a făcut până acum pe terenul lucrului de mână suntem datorii cu adencă recunoștință Escelenței Sale I. P. Sântitului și preabunului nostru Domn arhiepiscop și metropolit pentru înalta îngrijire, ce a binevoit a dărui cu rară iubire statului învățătorec din arhiepiscopia noastră prin întregirea cunoștințelor și îmbunătățirea sortii acestuia.

un învățătoriu.

Cetea, în 30 Septembrie 1890 v. Pe mulți ómeni de prin comenele rurale, cari au prunci de scólă, îi auđi vörerându-se, că nu pot îndupleca pe pruncii lor să cerceteze scólă! ba nici se le pomerescă de scólă; pe unii că au cercetat scólă câte o iarnă două și n'au făcut nici un sporiu, pe când alții din una și aceeași comuna se laudă cu contrariul, că pruncii lor au fôrte mare atragere cătră scólă și că știu ceti bine și scrie frumos etc.

Cei dintăi de bună sémă, dacă nu publice, dar în inima lor la tot casul vor trage la îndoială dreptatea și sirguinta ce trebuie să o aibă învățătoriu față de fie-care scolaru: Vor dice, sau cel puțin vor cugeta, că învățătoriu face nedreptate, fiind-că se interesază mai mult numai pentru unii scolari ca cum denșii ar fi străini de ném și n'ar contribui la plata învățătoriuului ca ceilalți.

După părerea unora dară învățătoriu și numai învățătoriu e totă cauza că unii scolari nu fac nici un progres în puținul timp cât frecventază scólă și că unora li „dragă“ scólă ca temnița. Cu alte cuvinte ved gunoii în ochiul învățătoriuului și bârna în ochiul lor nu o ved.

Atât rül de a nu frecuenta scólă regulat sau fôrte puțin, cât și atragerea pruncilor cătră scólă, aternă de multe ori dela basa, ce o pun pruncului părinții cu învățătoriu, în cele dintăiu zile, când copilul începe pentru întâia dată a frecuenta scólă.

Vor fi și învățătorii cari din nepricepere sau din rea voință, neglijându și oficiul nu mediteză cu sânge rece asupra chemării lor, și preste tot asupra reului și binelui cel pôte face un învățătoriu în timpul cât funcționează ca atare, însé vina, că unii prunci nu frecventază de loc sau fôrte puțin scólă, și nu se face sporiu nu o pörtă numai învățătoriuu fie acela precum va fi, ci dacă ispitim cu deamăruntul apoi aflăm, că unii părinți pörtă totă vina, că pruncii lor n'au atragere cătră scólă.

Greșala cea mai mare pe carea din nepricepere o comit unii părinți la trimiterea pruncilor la scólă e, că pe pruncii începători nu-i trimit la scólă în cele dintăiu zile ale anului scolar, ci din motive nebasate neglijă trimiterea lor până pe la jumătatea sau la finea anului scolar. Obiceiu acesta sau instrăineză pe mulți prunci dela scólă, sau se pune un obstacol în calea învățătoriuului, preste care numai cu mari greutăți pôte trece.

Și étă pentru ce:

Se punem cazul că un baiat de vre-o 6—7 ani intră în scólă ca începător după o lună de zile dela începutul anului scolar. Învățătoriu în decurs de o lună s'a familiarizat cu toți pruncii cari cercetaseră regulat scólă așa încât îi pôte admonia cât de binisor; ba chiar și pedepsă pe cei renitenți cu pe depse mai ușore și cu deosebire pe acei scolari, pe cari îi cunoșc încă din anul trecut scolar.

Și óre dacă vreunul sau mai mulți dintre scolari au comis vre o faptă vrednică de admoniat sau chiar de pedepsă, puté va învățătoriu fără léc de sfială admonia sau pedepsă pe respectivi în cadrul legii scolare și al pedagogiei, când va avé inaintea sa un nou scolaru, pe care mai nainte cu o óră l'a primit atâta de bine, fără ca acestuia să nu-i între frica în óse și să nu și re'nprospeteze în memorie deseale amenințări ale părinților sei și ale învățătoriuului.

Nu va puté, căci îndată ce noul scolaru a observat că învățătoriu e și om bun și reu, sau aspru cum am mai dice el, cum s'ar purtă ca se nu fie și el admoniat; nu știe el dacă șede bine ori nu în bancă și că îi este permis să se mai clătescă din locul de unde este pus de învățătoriu și de aceea el șede ca pe spini și cu ochii după învățătoriu ca să-l vadă ce voe are și că e mulțămît cu purtarea lui ori ba.

La un baiat de 6—7 ani îi e destul ce să admoniezi aspru în fața lui pe un alt baiat, ca el se nu-ți mai deschidă ușa scólă cu săptămâni întregi dacă nu pentru totdeauna. Dacă și a doua óră și a treia-óră a aflat pe învățătoriu astfelu fără ca învățătoriu să observe acesta, apoi ai gâtat-o cu acel scolar în acel an scolar, dacă nu pentru totdeauna

Dacă totuși părinților le-a succes ca după vre-un an doi, când copilului i a mai venit apă pe urechi să l înduplece a mai merge din nou la scólă el o face acésta pôte bucuos până când observă că contimporeni lui știu ceti bine și scrie frumos și el e în rëndul celor mai slăbuți. Îndată inse ce a vëcut cât a remas el de departe îndărēt nu mai are aplicare să mai mērgă la scólă, îi e óre cum rușine de consolaru sei.

Se punem cazul, că chiar ar avé, aplicare, dar după ce au ajuns etatea de 12—13 ani părinții lui pôte fiind ómeni singuri îi suplinese la lucruri mai ușore și astfelu când a neglijat scólă într'un chip și după ce o știe apreția o neglijă și din alt motiv.

Să nu admoniezi, să nu pedepsesci, cu alte cuvinte se nu îți disciplină cu 30—50 de elevi până te vei familiarisa cu un baiat, aceia încă nu se pôte, căci în urma aceluia ar urma alții și astfelu anul scolar ar trece fără leac de sporiu. Nu i bine dar nici în car nici în căruț, pentru că aici învățătoriu se află între două petri tari; dacă prunci începători n'au atragere cătră scólă e vina învățătoriuului; dacă nu se ține disciplină nu se pôte face nici un progres ér e vina învățătoriuului; ba încă mai rēu: în loc de a face din scolari nisce băeți cari se se deosebescă de alți băeți, cari n'au fost la scólă ci pôte devin mai destrăbalați ca cei ce n'au fost la scólă în cazul acesta ér învățătoriu e de vina.

Se stăm deci strâmb și se judecăm drept. Vor fi învățătorii cari prin manierile lor necorespundătoare instrăineză pe mulți prunci dela frecventarea scólă, dar nu credem că se vor fi aflând mulți cari se nu știe sau se nu voescă a se familiarisa cu scolarii, cari intră pentru prima dată în scólă.

De aici rezultă că în cele mai multe casuri nu învățătoriu ci părinții sunt cauza că pruncii lor nu iubesc scólă, fiind că nu știu sau nu voesc se folosească timpul când se-și trimetă pruncii la scólă.

Știe ori și cine fără a mai argumenta că învățătoriu în cele dintăiu zile dela începutul anului scolar, cercă în tot chipul ca să se familiarizeze cu toți scolarii chiar și cu aceia cari frecuentaseră scólă și în anul precedent.

De aici rezultă, că timpul cel mai potrivit de a începe fie-care copil scólă pentru primadată ar fi în cele dintăiu zile dela începutul anului scolar când fie-care învățătoriu e chemat a folosí cele mai acceptabile mijlőce, ca pruncii se aibă atragere cătră scólă.

Insé cei mai mulți ce au prunci obligați la scólă nu știu alege nici chiar timpul acesta când se-și trimetă prunci începători la scólă, ci îi trimit când învățătoriu e mai ocupat: pe la jumătatea sau la finea anului scolar.

Urmările acestui obicei sunt fôrte dăunaciósă atât pentru prunci în prima linie, cât și pentru părinți și națiune în genere. căci copilul fie cât de talentat și ager la minte dacă au urit odată scólă cu anevoie îl mai poți silí se o cerceteze și mai cu anevoie l mai poți îndupleca ca se învețe ceva și astfelu multe talanturi se ingröpă în pământ.

Pentru delăturarea acestui reu obicei ce e cam înrădăcinat aprőre în tóte comunele nóste ar fi de dorit că atât învățătorii cât și părinții să se ocupe mai serios cu delăturarea acestui reu obicei; ba chiar și organele bisericesci în conșlegere cu cele politice din comună se aplice pedepse mai aspre asupra acelor părinți cari au prunci începători și nu-i trimit la scólă la timpul seu, căci acei micuți băeți și așa pe acasă nu pot face nici o ispravă. C.

Convocare.

Adunarea generală de tómnă a subreuniunii învățătorilor din protopresbiteratul Mercurei se convócă la Poiană pe zilele de 26 și 27 Octobrie 1890 cu următoriu:

Program:

1. Vineri în 26 Octobrie la órele 9 a. m. participă toți învățătorii în corpore la serviciul divin împreunat cu învócarea duchului sfânt; după esirea din biserică, membri se intrunesc în ședință unde se va ceti apelul nominal.

2. Se vor încasa tacsele curente și restante.

3. Domnul Romul Pop, după espunerea de indigitări metodice va tracta: Materialul din Religione, acomodat după împregiurările învățătoriuului la o scólă cu trei și cu patru învățătorii.

4. Domnul Ioan Orăștian va diserta: „Posiția învățătoriuului în societatea omenescă“.

5. Domnul Ilie Georgescu va declama din „Povestea vorbeii“ o poezie instructivă pentru popor.

9. Se va tracta controversa: Care e de preferit omenimei: preotul ori învățătoriu și partea I o va susține dl Ioan Sava, ér a II-a dl Victor Lazar.

7. Emanuil Beșa va tracta prelegerea poporală: Folósele ce le-ar putea câștiga românii mărgineni

din cultura pomilor, a vermilor de mătăsă și din industria lănei.

8. Se vor tracta teme libere, eventual prelegeri practice cu de cari este obligat a se pregăti fie care membru ordinariu.

9. Domnul M. Dobrota va declama din Convorbiri literare poezia „Capul lui Mihaiu Vitezul“.

10. Raportul comitetului despre activitatea sa.

11. Stabilirea bugetului pe anul 1891.

12. Înterpelări și propuneri independente.

La acésta adunare generală sunt poffiți toți membrii ordinari ai subreuniunii precum și toți sprișgintorii și binevoitorii ei; ér domnii directori scolari și epitropiele parochiali sunt recercate să provadă pre învățătorii, din vreme, cu diurnele și viaticul cuviincios.

Poiana, din ședințele comitetului dela 21 Iulie și 22 Septembrie 1890.

Emanuil Beșa,
președinte

Nicolae Dobrota,
not. ad. hoc.

Varietăți.

* Inaugurarea statuei lui Asaki la Iași s'a hotărit, după cum scrie „Era Nouă“, a se face la 14/28 Octobrie viitor, (ziua stei Paraschive), când se vor strămuta și osemintele atât a lui Asaki cât și ale soșiei sale, dela biserica Patruđeci de sfinți, unde se află îngropate, spre a se depune într'un cavou anume construit sub pedestalu statuei. La acésta ceremonie vor asista tóte autoritățile administrative, municipale și clericale, cum și delegații din mai multe districte; asemenea vor veni în Iași pentru aceia și dl dr. G. Asaki, șeful institutului chirurgical din București, cum și dna Hermina Quinet, vėduva marelui patriot francez, fică a lui Asaki, ce locuesce acuma în Paris.

* (Nou edificiu universitar în Iași.) Dl architect Blanc a fost însărcinat cu elaborarea proiectului clădirei universității din Iași. O comisiune presidiată de ministrul instrucțiunii, a fost alésă pentru cercetarea și studiarea schițelor prezentate de dl Blanc. Acésta comisiune, cercetând schițele de planuri, a introdus óre care modificări în dispozițiunea încăperilor și a distinației lor. Acum dl Blanc a început deja lucrarea planurilor definitive.

* (Concert românesc în Budapesta.) Ni se scrie următoarele:

În 4/16 a curente, am avut rarul privilegiu să ascultăm pe un renumit virtuos român în ale muzice, concertând aici în Budapesta. Dl Teodor T. Burada, profesor la conservatoriul din Iași în călătoria sa cătră Italia s'a oprit pe vre-o câte-va zile aici în capitală și a dat un concert românesc cu concursul d șórei Alma de Dunca-Schiau și al dlui Ghiță Popp, stud. phil. Concertul s'a ținut în sala dela chioscul „Szécsenyi.“

Piese, cari au format punctele din program:

1. Ghys: Fantasie op. 31 pentru violină, esecutată de dl Burada.

2. Wieniawski: Legenda pentru violină, esecutată de dl Burada.

3. a) Étude 7 Chopin pentru piano esecutate de d șóra Alma de Dunca-Schiau.

b) Loin du bal Gilet de d-șóra Alma de Dunca-Schiau.

4. a) a Mendelssohn-Bartholdy: Resignațiune, cântată de dl Ghiță Popp.

b) Schubert: Credința în primăvară, cântată, de dl Gh. Popp.

5. a) Rénard: Berceuse pentru violină, esecutată de dl Burada;

b) Kotski: Mazurka de Salon, esecutată de dl Burada.

6. Artot: Souvenir de Bellini, pentru violină, esecutată de dl Burada.

7. Burada: Doine și cantece naționale, pentru violină, esecutate de dl Burada.

Concertul a succes fôrte bine. Aplausele cele multe urmate după fie-care piesă a arătat acésta.

Dl Burada a cântat piesele sale pe violină cu o admirabilă dibăciă, esactitate, fineță și simț. A plăcut mult și Doinele și cantecele naționale, dșóra Alma de Dunca Schiau și-a știut manifesta în un mod uimitoriu talentul și studiul cu succes în cântarea pe piano. A primit două frumoșe buchete de flori, unul dela consulul român de aici Ghiza și altul dela tinerii români. Dl Ghiță Popp a dat doveđi de vócea-i simpatică, care tocmai la inimă și descarcă puterea sa pătrundătoare.

Merita acest concert, ca să fi fost de un mai mare public ascultat. Numai români a luat parte la acest concert. Nu tóte familiile românesci au fost însă de față.

If.

* (Noul comandant din Cluș.) Noul comandant din Cluș, în locul principelui Lobkovitz, este FZM. Galgoczy. După-cum ni se scrie noul comandant și a ocupat postul, cu care ocaziune oficerii au făcut vii ovațiuni.

* (Cassariul Culturegyletului pus la umbră.) In Lugoș fu osândit la 2 1/2 ani închisore cassariul cult. egy. din Ardél pentru-că a avut vitejia a defrauda 1000 fl.

* (Fabrică de cognac în Transilvania.) O societate franceză în urma concesiunii date din partea autorității comitatense, a și început la clădirea unei fabrici de cognac pe teritoriul comunei Vințul de jos, carea cătră finea anului curent va și începe a funcționa. Acastă impregiurare se presupune a fi avantajioasă pentru cultivatorii de vii al căror product il liferau în toți anii unii agenți jidani după placul lor' așa încât cultivarea viilor începuse a regresa.

ingenioșe s'ar putea îndeplini pe hârtie rolul aurului și argintului și s'ar putea lăți bogăția după dorință și s'ar deschide berechetul pentru toți cari ar voi să le aibă. Silogismul este natural dar prea simplu obiect de garanță. Acei cari au dis: „Metalul este bogăția“ au fost silii a dice și: „că ceacee înlocuesce metalul este bogăția“. Cum se pôte ica cu ajutorul câtorva tencuri de hârtie preumblate pre sub presă se se creeze bilete pe bancă, nimic mai ușor decât a creea bogăție după dorință, și ar trebui să aibă cineva o inimă dură, se fie surd la strigătul de suferință de a nu da bogăția la toți!

Aici este iluziunea ce o combat în urma căreia se ră-tăcește cineva, căci ea nu pôte produce nimic eficace pen-tru ameliorarea sôrței celor mai mulți

Ce însemneză realitatea ce ar putea schimba situați-u-ățiunea ômenilor? Astanu este un mecanism. Nu ve încre-deți tuturor acelora care v'ar face să ve închipuiți, că afară de voi, de energia v'ostă, moralitatea v'ostă s'ar afla un câmp imens de dobândit. Nu, provedința a voit ca bună-starea se fie esențial și forțat legată de ameliorarea morală și intelectuală a omului. Isvorul adevêrat de progres, ade-vêratul fundament pe care se basază, viitorul claselor mun-citôre este energia individuală, din ce în ce mai dezvoltată.

Creditul de care se vorbește neincetat este altceva de cât încrederea ce o inspiră unul altuia prin sciințele și pro-bitatea sa?

Este altceva decât un mijloc de a pune la dispoziți-unea sa în urma încrederii pe care a meritat-o instrumen-tele de muncă pe care le pôte întrebuința în modul cel mai fecund? Ce este creditul încât privește bancele? Este mij-locul prin care resursele deja create, produsele mucei anterioare conservate prin economie, prin sacrificiu și pre-vedere, pot fi puse cât se pôte mai folositor și cu sarcini mai puține la dispozițiunea acelora cari vor putea trage fo-lôse mai bnne prin munca și destoinicia lor.

Creditul nu crează bogății fantastice, aduceți-vê aminte totdeauna de cuvintele unuia dintre ômeni cari au iubit mai mult pe muncitori și care a eșit dintre ei pentru a dobândi gloria cea mai înaltă și mai curată, aduceți-vê aminte de cuvintele lui Benjamin Franklin: „Ori cine v'ar dice, că vei putea ajunge la progres altcum decât prin muncă și economie, se nu-l ascultați! Este un reu voituriu“. Prin munca intetctuală, prin munca materială, prin economia care sacrifică plăcerile prezentului pentru asigurarea viito-riului seu, a bunei stări a acelora care ve sunt scumpi veți putea ajunge la îmbelșugare.

Cât pentru mecanismele mai mult sau mai puțin inge-nioșe cu ajutorul cărora v'ar legăna speranțele se nu ve încredeți în ele! Examineate de aprôpe ele măresc încâ unel-țirile amăgitorilor din evul mediu a căror operă dispărea în-dată-ce farmecul a trecut. Tot așa și în materia de bancă sunt amăgitori și de altă parte este ceva viu și roditoriu.

Trabue a deosebi adevêrul de ceea ce e fals. Ce este adevêrul?

Este, că biletul de bancă nu servă la nimic? va fi pôte o iluziune? nu, în general adevêrul nu se află la estrem. Biletul de bancă și are utilitatea sa. El servește mai mult, fiindcă permite a evita decât produce. Biletul de bancă în-fățișat ca o bucată de oțel găurită prin care ar trebui să se întindă bogăția până la indefinit, n'are acăsta vêrtute; el n'ar putea înlocui absolut metalul prețios. El pôte într'o mē-sură restrinsă, mult mai restrinsă decât își închipue cineva se suplineseă aurul și argintul în oficiul carele este atribuit în circulațiune, va se dică pentru transportul productelor, din mână în mână sau pentru schimbul ușor al tuturor pro-ductelor. Dară metalele precioșe nu sunt bogăția, ele cons-tituiesc numai o slabă fracțiune.

Cum au se îndeplinescă metalele prețioșe un rol folo-sitoriu? Sub două puncte de vedere: ca măsură mai puțin neperfectă, mai puțin nestabilă, mai puțin variabilă valôrei lucrurilor și ca vehicul de acumulație al productelor; ca ușurator al tuturor transacțiunilor făcând să se opereze repede și cu siguranță; ca mașina minunată a cooperăți-unei tuturor la o operă comună și a distribuirii beneficiilor operei între toți, cari au contribuit la ea; ca mijloc de remunerațiune spontanee a ori-cărui serviciu făcu Aurul și argintul pot fi înlocuiți prin biletul de bancă dar cu condițiunea: că nu vor înceta de loc d'a fi terenul solid, pe care vor continua să se îndepliuescă transacțiunile cu cea mai mare siguranță

(Va urmă)

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Ceva despre bănci și despre biletele de bancă.

Cestiunea băncilor, care stă în legătură cu cestiunea creditului, este fără contradicere una dintre cele mai deli-cate și mai importante, care se pôte discuta în domeniul eco-nomice politice și al legislațiunei industriale. Se scie, căte speranțe sunt legate de acest cuvânt credit; se stie, că pen-mulți este chemat a juca rolul unui baston magic care din ți în ți transformă situațiunea unui mare număr de membrii ai societății. Eu sunt dintre aceia care dic, că creditul este în adevêr unul dintre mijlôcele cele mai puternice ce se pot pune în lucrare pentru ameliorarea seriôșă și eficace a claselor muncitôre. Dar acăsta ce o înțeleg așa ca fie-care să pôte avea folos de el și mă voiu silii a risipi ori ce um-bră ce ar putea să acopere adevêrul. In materia creditului este o realitate eficace roditôre și totodată o iluziune efec-tuând fenomene, care privede de călători ii fac a zări mi-nunate și fantastice locuințe atunci când s'ar rătăci într'un deșert imens de năsip. Ce se însemneze acest fenomen?

Acesta este iluziunea ce și-ar închipui-o cineva, că se pôte cu de-asila transforma totul în lume, precum se trans-formă scena vre-unei operi la fluierul mașinistului.

Fenomenul este care face a confunda adevêrata bogă-ție cu semnul bogăției, și închipui cineva că metalele pre-țioșe; aurul și argintul ar constitui elementele esențiale ale producțiunei.

Nu suntem dintre aceia, cari cred, că aur și argint este prea mult în lume — nu, ei sunt chemați a juca o rolă seriôșă, dar secundară; fenomenul ii face a și închipui că adacă cu ajutorul câtorva resorturi mai mult sau mai puțin

Pentru arșii din Vurpêr

au încurs la redacțiunea noastră în urma apelului făcut în unul din numerii trecuți ai diarului nostru următoarele sume:

- Translatuș 21 fl. — cr.
- 1. M. O. D. Parteniú Cosma, director al băncei „Albina“ 5 fl. — cr.
- 2. On. Direcțiune a Institutului „Albina“ 100 „ — „

Suma . 126 fl. — cr.

NB Redacțiunea noastră primșce și mai de parte ofrande pentru nenorociții din Vurpêr și și le va aministra la timpul seu

Loterie.

Sâmbătă în 18 Octobre 1890.

Buda: 48 56 22 69 24

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predeal				Predeal—Budapesta				Budapesta—Arad—Teiuș				Teiuș—Arad—Budapesta				Copșa mică—Sibiu						
Tren	de	per-	per-	Tren	de	per-	per-	Tren	de	per-	per-	Tren	de	per-	per-	Tren	de	per-	per-			
accele-	so-	so-	so-	accele-	so-	so-	so-	accele-	so-	so-	so-	accele-	so-	so-	so-	accele-	so-	so-	so-			
rat	ne	ne	ne	rat	ne	ne	ne	rat	ne	ne	ne	rat	ne	ne	ne	rat	ne	ne	ne			
Viena	3.25	8.—	10.50	—	Bucuresci	7.35	—	—	4.45	Viena	8.—	10.50	3.25	Teiuș	—	12.59	4.51	Copșa mică	4.05	10.47	7.10	—
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10	Predeal	1.08	—	4.10	9.12	Budapesta	2.—	8.15	9.40	Alba-Iulia	—	1.39	5.27	Șeica mare	4.35	11.17	7.43	—
Szolnok	11.22	4.05	11.07	9.28	Timiș	1.37	—	4.50	9.41	Szolnok	4.20	11.18	1.02	Vințul de jos	—	1.56	5.44	Lómneș	5.16	11.58	8.27	—
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.38	Brașov	2.13	—	5.50	10.17	Arad	8.10	3.50	5.27	Șibot	—	2.23	6.06	Ocna	5.47	12.29	8.59	7.—
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51	Feldiôra	2.43	4.00	—	10.32	Glogovaț	2.20	4.10	5.50	Orăștia	—	2.49	6.28	Sibiu	6.10	12.52	9.23	7.35
Mezô-Telegd	2.32	7.11	3.09	2.06	Apața	3.12	4.44	—	11.18	Gyrok	2.34	4.22	6.02	Simeria (Piski)	—	3.37	6.56	Sibiu — Copșa mică				
Rév	3.02	7.41	3.48	2.46	Ágostonfalva	3.32	5.20	—	11.30	Pauliș	3.05	4.46	9.23	Deva	—	3.53	7.26	Sibiu	7.35	3.35	4.34	9.50
Bratca	—	—	4.54	4.03	Homorod	3.47	5.47	—	11.51	Radna-Lipova	3.23	4.58	6.34	Branicica	—	4.18	7.48	Ocna	8.02	4.09	4.58	10.14
Bucia	—	—	5.14	4.25	Hașfalău	4.20	6.35	—	12.27	Conop	3.39	5.16	6.52	Ilia	—	4.43	8.10	Lómneș	8.30	—	5.25	10.40
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51	Sighișôra	5.45	8.47	—	1.59	Bérvava	—	5.38	7.33	Gurasada	—	4.53	3.20	Șeica mare	9.05	—	5.55	11.10
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32	Elisabetopole	6.12	9.29	—	2.32	Soborșin	—	6.33	8.20	Zam	—	5.21	8.48	Copșa mică	9.34	—	6.20	11.35
Stana	—	—	6.38	5.49	Mediaș	6.33	10.10	—	2.59	Zam	—	6.58	8.49	Bérvava	—	6.46	9.54	Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs				
Aghireș	—	—	6.59	6.17	Copșa mică	6.46	10.32	—	3.13	Gurasada	—	7.22	9.16	Conop	—	7.02	10.09	Cucerdea	2.55	8.20	2.56	—
Ghirbou	—	—	7.11	6.28	Micăsasa	—	10.42	11.47	3.18	Ilia	—	7.38	9.32	Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38	Cheța	3.25	8.50	3.29	—
Nadișul ung.	5.49	—	7.24	6.44	Blaș	7.22	11.37	12.32	4.03	Branicica	—	7.54	9.51	Pauliș	6.06	7.50	10.51	Ludoș	3.41	9.11	4.06	—
Cluș.	6.02	10.35	7.39	7.04	Crăciunel	—	11.52	12.44	4.14	Deva	—	8.14	10.18	Gyrok	6.24	8.03	11.03	M. Bogat	3.56	9.20	4.15	—
Apahida	6.12	11.02	7.54	8.30	Teiuș	7.51	12.23	1.06	4.36	Simeria (Piski)	—	8.43	10.44	Glogovaț	6.53	8.26	11.27	Cipeu-Iernut	4.33	9.57	4.34	—
Ghiris	6.27	11.23	8.11	8.55	Aiud	7.58	1.23	1.30	5.06	Orăștia	—	9.12	11.14	Arad	7.06	8.38	11.38	Kerelô-Sz.-Pál	4.48	10.12	5.10	—
Cucerdea	7.30	12.42	9.18	10.31	Vințul de sus	8.15	1.50	1.54	5.24	Șibot	—	9.34	11.39	Szolnok	7.45	9.05	12.10	Nireșteu	4.33	9.57	4.34	—
Uiôra	—	1.25	9.56	11.27	Uiôra	—	2.20	2.16	5.45	Vințul de jos	—	9.56	12.05	Budapesta	11.51	2.25	4.47	Șeica mare	5.11	10.35	5.34	—
Vințul-de-sus	—	1.33	10.02	11.35	Cucerdea	—	2.28	2.23	5.51	Alba-Iulia	—	10.17	12.26	Teiuș	1.55	5.50	7.45	Oșorheiu	5.30	10.54	5.53	—
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02	Ghiris	8.45	2.46	2.39	6.08	Teiuș	—	10.44	12.58	Viena	7.20	1.40	6.05	Reghinul-săs.	5.50	4.58	—	—
Teiuș.	8.37	2.14	10.39	12.26	Apahida	9.16	3.33	3.15	6.47	Simeria (Piski) — Petroșeni				Petroșeni — Simeria (Piski)				Reghinul-săs. — Oșorheiu — Cucerdea				
Crăciunel	8.42	2.24	10.57	1.18	Cluș	10.36	6.05	4.53	8.10	Simeria	7.17	11.28	3.50	Petroșeni	6.05	10.42	4.03	Reghinul-săs.	—	8.25	8.—	—
Blaș	9.14	3.02	11.36	2.11	Nadișul ung	10.48	6.26	5.32	8.30	Streiu	7.54	12.12	4.32	Banița	6.45	11.23	4.49	Oșorheiu	7.24	5.54	10.20	—
Micăsasa	—	3.33	12.04	2.49	Ghirb. 1	—	6.42	5.48	8.50	Hațeg	8.45	1.08	5.20	Crivadia	7.26	41.57	5.24	Nireșteu	7.44	6.14	10.39	—
Copșa mică	9.49	3.48	12.23	3.23	Aghireș	—	6.58	—	9.35	Pui	9.39	2.03	6.15	Pui	8.07	12.33	6.04	Kerelô-Sz.-Pál	8.07	6.37	11.02	—
Mediaș	10.07	—	12.39	3.46	Stana	—	7.47	—	9.43	Crivadia	2.51	2.51	7.03	Hațeg	8.51	1.19	6.43	Cipeu-Iernut	8.29	6.58	11.23	—
Elisabetopole	10.30	—	1.08	4.27	Huiedin	12.01	8.27	6.43	10.02	Banița	11.26	3.30	7.28	Streiu	9.41	2.09	7.28	M. Bogat	9.02	7.28	11.53	—
Sighișôra	11.66	—	1.50	5.39	Ciucia	12.31	8.49	7.12	10.41	Petroșeni	12.—	4.02	8.15	Simeria	10.20	2.47	8.—	Ludoș	9.35	7.41	12.06	—
Hașfalău	11.21	—	2.06	6.02	Bucia	—	9.08	—	10.56	Arad — Timișôra				Timișôra — Arad				Simeria (Piski) — Hunedôra				
Homorod	12.37	—	3.20	7.51	Bratca	—	9.28	—	11.13	Arad	—	6.18	4.18	Timișôra	—	6.30	1.10	Hunedôra	—	8.25	8.—	—
Ágostonfalva	—	—	3.56	8.36	Rév	1.10	10.04	7.51	11.32	Aradul-nou	—	6.40	4.40	Mercizfalva	7.23	1.59	—	Cheța	9.51	7.57	12.22	—
Apața	1.26	—	4.19	9.10	Mezô-Telegd	1.36	10.41	8.17	12.07	Németh-Ságh	—	7.05	5.05	Orczifalva	7.49	2.19	—	Cucerdea	10.23	8.25	12.50	—
Feldioara	1.47	—	4.44	9.44	Oradea-mare	2.01	11.06	8.42	12.41	Vinga	—	7.33	5.33	Vinga	8.16	2.46	—	Hunedôra — Simeria (Piski)				
Brașov	2.23	—	5.20	10.31	P. Ladány	2.08	1.19	8.47	1.09	Németh-Ságh	—	7.56	5.50	Németh-Ságh	8.37	3.03	—	Hunedôra	—	9.25	—	—
Timiș	3.15	—	6.14	11.23	Szolnok	3.31	3.31	10.09	3.03	Mercizfalva	—	8.14	6.06	Aradul-nou	9.09	3.41	—	Cerna	—	4.21	—	—
Predeal	3.47	—	6.45	12.08	Budapesta	7.15	6.50	1.55	8.15	Timișôra	—	9.04	6.50	Arad	9.25	3.55	—	Hunedôra	—	4.50	—	—
Bucuresci	9.30	—	11.35	—	Viena																	